

Statens forurensningstilsyn
Postboks 8100 Dep
0032 Oslo

Oslo, 14.12.07

Høring av forslag om endring av forurensningsforskriften kap. 2 om opprydding i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider og høring av forslag til nye normverdier.

Forslaget til endring innebærer en svekkelse av dagens regelverk. I utgangspunktet er dette også hensikten med endringen, men Bellona undrer seg om dette også vil ha utilsiktede effekter. Spesielt er vi skeptiske til en endring av hva som skal defineres som forurenset og ikke forurenset. Vi stiller også spørsmål om det foreligger god nok faglig begrunnelse for å heve de etablerte normverdiene for hele 17 stoffer.

Endring av ”bygge- og grave reglene”

Under § 2-3 punkt a) om definisjoner står følgende:

”Forurenset grunn: grunn der helse- eller miljøfarlige stoffer overstiger fastsatte normverdier, jf. vedlegg 1 til dette kapitlet, eller andre helse- og miljøfarlige stoffer som etter en risikovurdering må likestilles med disse. Grunn der konsentrasjonen av helse- eller miljøfarlige stoffer ikke overstiger lokalt naturlig bakgrunnsnivå i området der et terrenginngrep er planlagt gjennomført skal likevel ikke anses som forurenset. Reaktiv jord og berggrunn regnes som forurenset dersom ikke annet blir dokumentert.”

Bellona reagerer på formuleringene knyttet til naturlige lokale bakgrunnsnivåer. Så lenge disse massene håndteres innenfor det samme området vil de ikke utgjøre noen økt forurensningsfare i forhold til det som er normalt for området. Men i formuleringen åpner man også for at masser med f.eks. høyt naturlig tungmetallinnhold defineres som ikke forurenset. Resultatet av dette er at i utgangspunktet to identiske masser fra ulikt opphav defineres forskjellig; en som forurenset og en som ikke forurenset avhengig av bakgrunnsverdi. Så lenge man holder seg innenfor tiltaksområdet er dette kanskje ikke noe problem, men ved transport av masser kan dette gi uheldige konsekvenser.

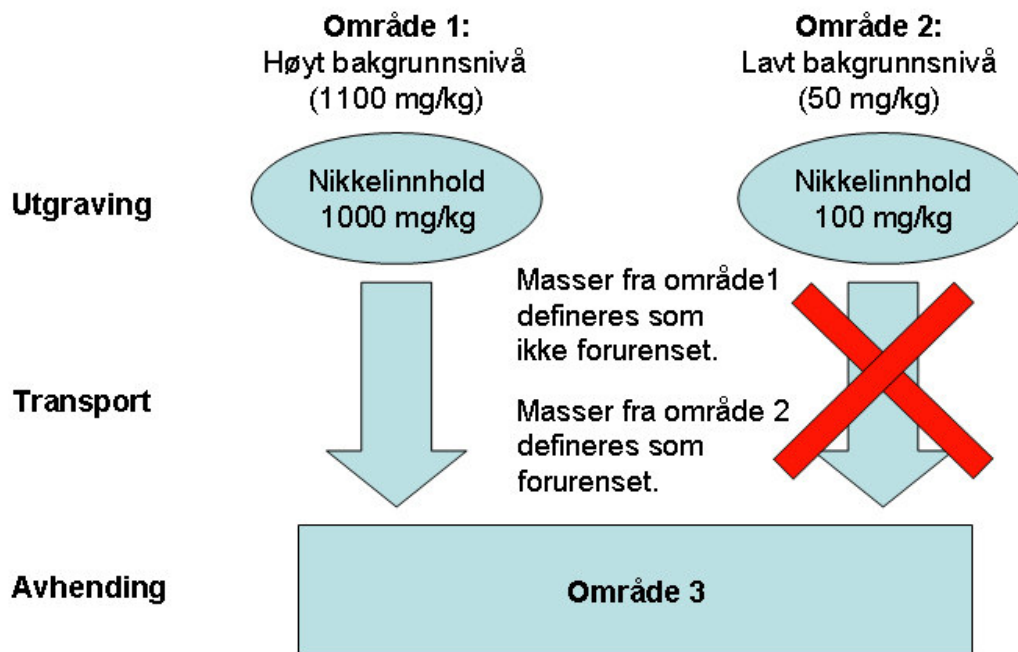
Som man ser fra tabellen nedenfor er det store variasjoner på naturlig bakgrunnsnivå for metaller i Norge. Mange steder ligger naturlig bakgrunnsnivå mange ganger høyere enn SFTs normverdier.

Metall	Maks verdi (mg/kg)	Region	Område
Arsen	57,6	5	Bamble – Gol
Bly	153	7	Egersund – Geilo
Kobber	242	7	Egersund – Geilo
Krom	245	21	Alta
Molybden	27,2	5	Bamble – Gol
Nikkel	1100	10a	Sognefjorden – Romsdal
Selen	2,28	10a	Sognefjorden - Romsdal
Sink	1000	22	Lakselv - Vadsø

Maksverdier for naturlig bakgrunnsnivå i Norge. Kilde: Geokjemisk atlas

Det må sikres at masser med innhold over normverdiene som transporteres bort fra tiltaksområde ikke defineres som ikke-forurensset. Disse massene må likestilles med lignende masser fra et område med lave bakgrunnsverdier.

Figuren nedenfor illustrerer et eksempel på utgraving i to områder med ulik bakgrunnsverdi for nikkel. Område 1 vil på grunn av høy bakgrunnsverdi (se også tabell ovenfor) ikke bli definert som forurensset grunn. Område 2 med lav bakgrunnsverdi vil derimot defineres som forurensset grunn til tross for at nikkelkonsentrasjonen kun er en 1/10 av konsentrasjonen i område 1. Siden område 1 ikke defineres som forurensset grunn vil ikke § 2-5 *Krav om tiltak ved terrenginngrep i forurensset grunn* gjelde for dette området.



Figur 1: Tenkt eksempel på utgraving av to områder med ulikt innhold av nikkel i masse og bakgrunnsnivå.

Det hjelper lite at det i § 2-5 *Krav til tiltak ved terrenginngrep i forurensset grunn* sies at ”for håndtering av massene som ikke disponeres på eiendommen, gjelder forurensningslovens bestemmelser” når området allerede har blitt definert som ikke forurensset, og dermed ikke forurensset grunn.

Det må inn i forskriftens tekst at masser fra et område som ikke blir definert som forurenset grunn, men hvor man har bakgrunnsverdier over SFTs normverdier, ved transport skal anses som forurenset.

Økt mobilitet av forurensning ved graving og avhending på eiendommen

Et viktig moment når man vurderer helse- og miljøskadelige stoffer er deres mobilitet og potensial for skade. Ved graving og omplassering av masser innenfor en eiendom med høye bakgrunnsverdier kan mobiliteten til disse stoffene øke ved f.eks. økt vanninntrengning i massene, endringer i pH og et mer oksisk miljø. Er dette grundig vurdert av forurensningsmyndighetene?

Nye normverdier:

Bellona er positive til en gjennomgang av SFTs normverdier for forurenset grunn. Spesielt er det gledelig at denne type verdier er etablert for nye stoffer som krom (VI), bromerte flammehemmere, PFOS-forbindelser, ftalater og dioksiner.

Økte normverdier

Bellona registrerer at forurensningsmyndighetene øker normverdiene for hele 17 stoffer. Vi spør om det ligger en god nok faglig begrunnelse til grunn for denne økningen.

Stoff	Tidligere normverdi (mg/kg)	Forslag til ny normverdi (mg/kg)
Arsen	2	8
Sink	100	200
Krom (III)	25 (tot)	50 (tot)
Nikkel	50	60
Triklormetan	0,01	0,02
Trikloretan	0,01	0,1
1,2-dikloretan	0,003	0,01
Pentaklorfenol	0,005	0,006
Fluoren	0,6	0,8
Fluoranten	0,1	1
Pyren	0,1	1
Benzo(a)pyren	0,1	0,2
Benzen	0,005	0,01
Alifater C5-C6	7	-
Alifater >C6-C8	7	-
Alifater >C8-C10	7	10
Alifater >C10-C12	30	50

Spesielt er vi overrasket over en dobling av normverdien for benzo(a)pyren som er den mest giftige PAH-forbindelsen. I den vedlagte dokumentasjonen ser vi ingen god begrunnelse for en slik økning.

Tabell 2 i det vedlagte notatet om normverdier er det lister opp en rekke prioriterte stoffer hvor det ennå ikke er fastsatt normverdier. Bellona etterlyser et videre arbeid for å få etablert normverdier også for disse stoffene

Oppsummering:

Vi ber om at følgende punkter blir vurdert:

- Det må inn forskriftens tekst at masser fra et område som ikke blir definert som forurenset grunn, men hvor man har bakgrunnsverdier over SFTs normverdier, ved transport skal anses som forurenset.
- Økt mobilitet på helse- og miljøskadelige stoffer som følge av graving og omplassering av masser innenfor eiendommen.
- Økte normverdier må være basert på grundig faglig dokumentasjon. Har forurensningsmyndighetene belegg for en økning av normverdien for hele 17 stoffer?
- Det må søkes å etablere normverdier også for prioriterte stoffer hvor slike ennå ikke er fastlagt.

Med vennlig hilsen

Marius Dalen

Fagansvarlig for miljøgifter i Bellona